

SPACER 5: Podgórze

2012-06-04

Malowniczo położone u stóp Krzemionek – białych, wapiennych skał – Podgórze było niegdyś prawobrzeżną częścią miasta Kazimierza. W 1784 roku Uniwersał cesarza Austrii Józefa II ogłosił Podgórze Wolnym Królewskim Miastem.

Wielonarodowościowe, tolerancyjne społeczeństwo Podgórza przyciągało w swe progi przedsiębiorców, fabrykantów i rzemieślników, służących swymi umiejętnościami i wiedzą rozwojowi miasta, budujących jego sławę „perły w pierścieniu gmin otaczających Kraków”. Tak na początku XX w. nazwał Podgórze Juliusz Leo, ówczesny prezydent Krakowa: to dzięki jego zabiegom połączenie Krakowa z Podgórzem stało się faktem 4 lipca 1915 roku. II wojna światowa odbiła się tragicznym piętnem na historii Podgórza i jego mieszkańców. Dopiero ostatnie dekady były dla Podgórza łaskawsze, przynosząc jego powolny renesans i przebudzenie.

Pieszorowerowa kładka przez Wisłę jest najlepszym sposobem na dostanie się do serca dzielnicy: z perspektywy kładki z prawej strony dominuje najbardziej charakterystyczna (z dwoma wykuszami) z podgórszych kamienic – nazywana „Aleksandrowicz” lub „paryską” (1906). Po lewej stronie w nowoczesną bryłę nowo powstałego Muzeum Tadeusza Kantora wkomponowano budynek dawnej podgórskiej elektrowni (1900), najstarszego takiego obiektu na terenie obecnego Krakowa.

Podgórze pozostaje kameralne, zielone, przepięknie atmosferą małego miasta i zarazem tajemniczości. Potwierdzeniem niech będzie choćby neogotycka sylweta kościoła św. Józefa w Rynku Podgórskim: budynek wydaje się monumentalny, jest to jednak zasługa złudzenia optycznego wynikającego z niezwykłego, trójkątnego kształtu placu. Jednym z najwspanialszych osiągnięć Podgórza jest słynny Park im. Wojciecha Bednarskiego, założony na dnie dawnego kamieniołomu przez dyrektora tutejszej szkoły i społecznika. To jeden z pierwszych w Europie przykładów rekultywacji terenów przemysłowych. Sąsiedztwo parku to wspaniałe wille i ogrody czyli część Podgórza zaprojektowana jako „miasto – ogród”.

Niedaleko stąd do symbolu historii Podgórza – Wzgórza Lasoty. U jego stóp znajduje się zabytkowy Stary Cmentarz Podgórski, założony ok. 1790 roku. Na wzgórzu zaś stoi tajemniczy kościółek św. Benedykta z XI w., nawiedzany ponoć przez księżniczkę, która za swe grzechy i okrutne rządy do dziś nie zaznała spoczynku. Z kościółkiem sąsiaduje unikalny budynek austriackiego fortu 31 „Św. Benedykt” w kształcie wieży artyleryjskiej. Stąd widać już także kopiec Krakusa (ok. VII wiek n.e.), przez wieki uważany za mogiłę legendarnego założyciela Krakowa. Ze szczytu kopca można podziwiać panoramę miasta – a w pogodny dzień ujrzyć Tatry. Natomiast u stóp kopca znajduje się nieczynny już kamieniołom Libana, w latach II wojny światowej hitlerowski obóz pracy przymusowej dla Polaków (Baudienst). Tutaj kręcono obozowe sceny *Listy Schindlera* S. Spielberga; wciąż także można tu znaleźć pozostałości filmowych dekoracji – m.in. obozową drogę wyłożoną replikami macew.

Pomników tragicznej historii jest w Podgórzu więcej: plac Bohaterów Getta był świadkiem powstania i kolejnych etapów likwidacji getta, założonego przez niemieckich nazistów (1941-43). Tutaj mieści się „Apteka pod Orłem” – dziś muzeum – w której pracował Tadeusz Pankiewicz: odznaczony medalem

**Magiczny
Kraków**

„Sprawiedliwy wśród Narodów Świata” Polak dobrowolnie mieszkający i pracujący w getcie, wspierający prześladowaną ludność żydowską, autor wspomnień „Apteka w getcie krakowskim”. Kontynuacją historii getta był hitlerowski obóz koncentracyjny „Płaszów”, funkcjonujący w latach 1942-1945. Przy ul. Kamieńskiego widnieje bryła pomnika „Wyrwanych Serc”, upamiętniającego ofiary obozu. Natomiast w dawnym budynku administracji fabryki Oskara Schindlera przy ul. Lipowej 4 ulokowano dziś oddział Muzeum Historycznego Miasta Krakowa prezentujący życie miasta pod nazistowską okupacją. Interaktywna wystawa „Kraków - czas okupacji 1939 -1945” przyciąga rokrocznie wielotysięczne tłumy zwiedzających.

Więcej na: www.podgorze.pl